

מינהל מוגבלויות
אגף בכיר הערכה הכרה ותוכניות
שירות הערכה והכרה

משרד העבודה הרווחה
והשירותים החברתיים
חוסן חברתי לישראל

מאי, 2021

תחום מיני חברתי דגשים והנחיות

ענת פרנק, עו"ס MSW
מנהלת תחום תוכניות ייחודיות

"מיניות אינה תלויה ביכולת ללכת, לשמוע, לראות או ללמוד.
כל יצור אנוש הינו מעצם מהותו מיני ויש לו יכולת לאהוב ולהיות נאהב,
גופנית ורגשית גם יחד" (טפר, מ. 2001)

ג'ומענה אבו חנא 1

1 על הציירת: ג'ומאנה אבו-חנא, מתגוררת במעון נכים נתניה של משרד הרווחה ומתמודדת עם ניוון שרירים מלידה. ג'ומאנה הינה ציירת בצבעי שמן וחברת ועד דיירים במעון. ציור מפרי ידיה "אינטימיות", נתרם על ידה כחלק מפעולה להעלאת המודעות לעיסוק במיניות גם בקרב אנשים עם מוגבלויות וצויר בהשראת שירה של חברתה הקרובה למעון אורית מרטון.

מינהל מוגבלויות - אגף בכיר הערכה, הכרה ותוכניות

www.molsa.gov.il | אתר ממשל זמין - www.gov.il
קרליבך 23, תל אביב | טלפון: 03-6253600 | פקס: 02-5085985

הזעקה²

לפעמים גם למקרים ביותר

קשה להבין את אותה תשוקה

שבלילות הכמיהה למגע גבר

הופכת לכאב

לזעקה שלא נזעקת

גם אחרי ליל סיוטים

תמיד היא נדחית

לא עכשו לא הפעם

אך היא תזעק

ואני אהיה הזועקת

#

#

#

#

2 על כותבת השיר: אורית מרטון, התגוררה במעון נכים נתניה של משרד הרווחה ומתמודדת עם שיתוק מוחין קשה מלידה. אורית הינה משוררת, שפרסמה עד כה שלושה ספרי שירה. גבי מרטון תרמה את השיר "הזעקה" מתוך ספרה האחרון, "אישת למרות הכל", שנועד לזעוק את הצורך של אנשים עם מוגבלויות ושלה בפרט בזוגיות ומיניות בריאה. פורסם בחוברת מיניות וזוגיות בקרב אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית (לוי, ורד 2020)

מינהל מוגבלויות - אגף בכיר הערכה, הכרה ותוכניות

www.molsa.gov.il | אתר ממשל זמין - www.gov.il
קרליבך 23, תל אביב | טלפון: 03-6253600 | פקס: 02-5085985

1. כללי

מינהל מוגבלויות מדגיש בחזונו את הצורך לאפשר לכל אדם עם מוגבלות חיים עם משמעות באופן המעודד עצמאות, איכות חיים ומיצוי פוטנציאל אישי בהתאם לצרכיו, רצונותיו, יכולותיו וערכיו. התנהגות מינית הנה חלק נורמטיבי בהתנהגות האנושית. לכל בני האדם צרכים מיניים לאורך תקופות החיים. זוהי זכותם הבלתי ניתנת לערעור של כל בן אנוש, יהיה אשר יהיה מצבו המנטאלי והגופני.

החוקים העומדים בבסיס עבודת המינהל, יחד עם המחויבות לאמנת האו"ם בדבר זכויות אנשים עם מוגבלות (United Nations, 2006) מחזקים את ההכרה במיניותם של אנשים עם מוגבלות ואת זכותם למימוש המיניות, יחד עם הצורך להגן ולמנוע ניצול.

הערכים

- ❖ כבוד האדם
- ❖ אמונה ביכולת האדם
- ❖ זכות האדם למימוש צרכיו
- ❖ זכות לפרטיות
- ❖ זכות לאינטימיות
- ❖ זכות להתחשבות בערכי דת והתרבות

החוקים

- ❖ חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו
- ❖ חוק הסעד (טיפול באנשים עם מוגבלות שכלית-התפתחותית), תשכ"ט-1969
- ❖ חוק הנוער (טיפול והשגחה), תש"ך-1960
- ❖ חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות (התשכ"ב-1962)
- ❖ חוק ההגנה על חוסים, תשכ"ו-1966 תיקון מספר 26 לחוק העונשין - "חוק הגנה על קטינים וחסרי ישע"
- ❖ חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998
- ❖ חוק הליכי חקירה והעדה (התאמה לאנשים עם מוגבלות שכלית או נפשית), התשס"ו-2005

העקרונות

- ❖ אוטונומיה וחופש בחירה אישית
- ❖ הכרה בקיום צורך, דחף מיני וצרכים רגשיים חברתיים אצל כל אדם
- ❖ הכרה בזכותו של אדם עם מוגבלות לחיים חברתיים מלאים
- ❖ הכרה בזכות לשונות - היעדר ומניעת אפליה על רקע מגדר / זהות מגדרית/ נטייה מינית
- ❖ חינוך למניעת פגיעות, ניצול והטרדה מינית ביחסים בין אישיים

מינהל מוגבלויות - אגף בכיר הערכה, הכרה ותוכניות

www.molsa.gov.il | אתר ממשל זמין - www.gov.il
קרליבך 23, תל אביב | טלפון: 03-6253600 | פקס: 02-5085985

הדגשים המערכתיים

פיתוח מודעות, פיתוח תוכניות, מתן חינוך, יעוץ, טיפול, בהתייחס לצרכים חברתיים – מיניים של האדם. היישום יבוא לידי ביטוי כלפי האדם, משפחתו ו/או מעגלי התמיכה החשובים לאדם והסביבה בה חי.

- ❖ שותפות ומעורבות בטיפול - מעורבות של אנשי מקצוע, משפחה/ אחרים משמעותיים כחלק ממכלול הדרכתי, ייעוצי, טיפולי
- ❖ שמירה על שקיפות לצד שמירה על סודיות וכללי אתיקה מקצועית
- ❖ בחירה חופשית לצד מוגנות- מניעה/צמצום סיכון

מימוש עקרונות המדיניות ברמה מערכתית

כלפי האדם: תכנון מוכוון אדם - תפיסת העבודה מכוונת אדם המתמקדת בחשיבות הנושא לאדם. מסתמכת על מאפייניו הייחודיים, תפקודו, רצונותיו, חזקותיו וחולשותיו בהתאמה לתפקודו ולגילו. התאמת תוכניות אישיות, בדגש על זיהוי נקודות החוזק, ההעדפות, הצרכים והתוצאות הרצויות לפרט.

כלפי המשפחה: חשיבות המשפחה כשותפה, מלווה, תומכת ומעורבת חשיבות ראיית משפחתו של האדם כזקוקה גם לתמיכה וסיוע בעבור עצמה ועבור בן המשפחה. התייחסות אישית לחששות ולדאגות, יחד עם העמקת הידע באמצעות הדרכה, הרצאות וסדנאות בתחום.

כלפי אנשי צוות: העלאת מודעות, הרחבת הידע בתחום המיני חברתי, באמצעות הדרכות, סדנאות לחינוך מיני חברתי, השתלמויות מקצועיות והכשרת אנשי צוות מקצועיים.

נגישות סביבת חיים: התאמת הסביבה הפיזית, האווירה החברתית בדגש על הזכות לפרטיות ולאינטימיות. קיום מסגרות של פעילות ו/או מגורים מעורבות לבני שני המינים, עפ"י נהלי מינהל מוגבלויות ובהתייחס ובהתאמה להיבט התרבותי, תוך מתן אפשרות לקשרים חברתיים ולפיתוח יחסי חברות וזוגיות.

המענים

ההכרה במיניותם של אנשים עם מוגבלות ובזכותם למימוש המיניות, כמו גם הצורך להגן ולמנוע ניצול ופגיעה, הוא בסיס לפיתוח מגוון תוכניות התערבות בתחום המיני – חברתי כפעולות/תוכניות המתקיימות בתוך המסגרות באמצעות התייחסות מקצועית מותאמת לנושאים אלו ובאמצעות אנשי מקצוע חיצוניים באמצעות מרכזים חיצוניים שעברו מכרז בהתאם לחוק חובת המכרזים ומפוקחים על ידי המשרד.

מטרות המרכזים להתערבויות בתחום המיני - חברתי:

- ❖ העלאת המודעות לצרכים האוניברסאליים לצד הצרכים הייחודיים של אנשים עם מוגבלות בתחום המיני – חברתי באמצעות חינוך, ייעוץ, טיפול והדרכה
- ❖ מניעת פגיעות וניצול מיני
- ❖ טיפול במצבי פגיעות וניצול מיני

מינהל מוגבלויות - אגף בכיר הערכה, הכרה ותוכניות

www.molsa.gov.il | אתר ממשל זמין - www.gov.il
קרליבך 23, תל אביב | טלפון: 03-6253600 | פקס: 02-5085985

2. מושגים

מין (Sex) מגדר	המין הביולוגי של האדם (זכר או נקבה), מושג תרבותי וחברתי המתייחס לאפיונים של גבריות ונשיות. המגדר אליו משתייך האדם מגדיר כיצד הוא צפוי להתנהג ולהראות. הגדרת המגדר משתנה בין תרבויות ולאורך הזמן. כיום נהוג להשתמש במושג מגדר.
מין	פעילות מינית, קיום יחסי מין (סקס).
מיניות (Sexuality)	חלק מהזהות הכללית של האדם, אינטגרציה של אספקטים פיזיים, רגשיים, אינטלקטואליים וחברתיים של אישיות האדם המבטאת גבריות או נשיות. הממדים השונים של מיניות האדם כוללים: אנטומיה, פסיכולוגיה וביכוימיה של מערכת התגובה המינית, זהות, נטייה, תפקיד ואישיות. תפיסת המיניות היא ייחודית לכל אדם, והיא מושפעת מגורמים אישיים.
זהות מינית	ההכרה הפנימית של אדם בהיותו זכר/נקבה, מבחינה רגשית, פסיכולוגית, גופנית וחברתית.
טרנסג'נדר	מצב של חוסר התאמה בין המין הביולוגי שעמו האדם נולד ובין תחושת הזהות המינית הפנימית.
נטייה/אוריינטציה מינית	משיכה מינית מבחינה רגשית, גופנית, מינית ומנטלית לאדם אחר.
להט"ב	קיצור של: לסביות, הומואים, טרנסג'נדר ובי-סקסואלי. בשנים האחרונות נוספו צירופים כגון: להטב"ק – מוסיף התייחסות ל"קוויר" (או ג'נדרקוויר – זהות מגדרית משתנה, לפעמים כאישה ולפעמים כגבר, גם וגם, או לא זה ולא זה), להט"בפאק – מוסיף התייחסות לפאנסקסואליות (נטייה ומשיכה מינית ורומנטית לאנשים ללא קשר למין ביולוגי או לזהות מגדרית) וא-מיניות (היעדר משיכה מינית, חוסר עניין בפעילות מינית או חוסר בתשוקה מינית).
התנהגות מינית	התנהגות אנושית מגוונת המתייחסת למכלול הפעולות שעושה הפרט עם עצמו ו/או עם האחרים להשגת הנאה מינית. מחשבות, רגשות ויחסים. ביטוי המיניות מושפע: מגורמים ערכיים, מוסריים, רוחניים ותרבותיים.
רצף ההתנהגות המינית	רצף התנהגויות מיניות כך שבקצה אחד א-מיניות, ובהמשכו הימנעות ממין, התנהגות מינית בריאה והולמת, התנהגות מינית שאינה הולמת, התנהגות מינית מסכנת, התנהגות מינית כפייתית, התמכרות למין. בקצה הרצף - התנהגות מינית פוגעת (ארגמן, 2018). מקובל לבחון את ההיבטים האלו במדדים של זמן, תדירות, הסכמה ויכולת לקבל החלטות.
התנהגות מינית בריאה/ מתאימה	התנהגות המתאימה לנורמות החברתיות, תואמת לגיל הפרט ולהתפתחותו הטבעית של האדם ואינה מצריכה התערבות.
התנהגות מינית שאינה מתאימה	עיסוק בהתנהגות מינית שלא בהתאמה לכללים חברתיים מקובלים ו/או לגיל הפרט והתפתחותו, התנהגות הפוגעת בתפקוד הפרט בתחומי חיים שונים או היוצרת מצב של סיכון גבוה לפגיעה.

בריאות מינית	שמירה על הבריאות המינית בהיבטים גופניים ורגשיים.
זכויות מיניות	חלק מזכויות הפרט שיש לכל אדם, כולל לאנשים עם מוגבלות. הזכות לקבלת ידע ומידע מיני; הזכות לכבוד ולפרטיות; הזכות להיות מוגן מפני מצבי ניצול ופגיעה מינית; הזכות לזוגיות; הזכות להינשא ולהקים משפחה; הזכות להנאה מינית ולחיים בהתאמה לנטייה/העדפה מינית; הזכות לבחור התנהגויות מיניות מועדפות. הסכמה מינית מדעת.
פגיעה מינית	התנהגות מינית לא חוקית שהתרחשה נגד רצון הנפגע, ללא הסכמה או בדרך תוקפנית, נצלנית או מאיימת. מונח זה מתייחס לטווח רחב של מצבים והתנהגויות מיניות מנצלות, אשר מטרתן לעורר גירוי מיני או להביא לסיפוק מיני לפוגע.
התנהגות מיניות פוגעות	כוללת פגיעה מינית של הפרט בעצמו או באחר, או פגיעה בו על ידי אחרים באופן ישיר או בשל חשיפת עצמו לפגיעה מידי אחרים.
תכנית מוגנות	רשת של כללים והנחיות המסייעת הן לאדם והן לגורמים המפנים למנוע את הישנות ההתנהגות הפוגעת. התוכנית מותאמת לאדם, מתחשבת במאפייניו, שיתוף הפעולה שלו ושל מעגלי התמיכה בו.
פרטיות	מרחב פרטי (פיזי או וירטואלי) הנתון לשליטתו של האדם, מתוך ההכרה כי ישנם תחומים בחיי אדם שאינם אמורים להיות ברשות הרבים ללא הסכמתו המפורשת. הזכות לפרטיות היא חלק מזכויות האדם הטבעיות, להן זכאי כל אדם.
תוכניות לחינוך מיני חברתי	תהליך גלוי או נסתר, פורמלי או בלתי-פורמלי, מתוכנן או מזדמן. שמטרתו לצייד את הלומדים במידע הקשור למין ולמיניות, עמדות וערכים בריאים בתחום זה יחד עם מיומנויות התנהגותיות הולמות. כל זאת במטרה לאפשר מימוש זכויות בתחום המיני-חברתי באופן בריא, מותאם ומוגן תוך הימנעות ממצבי ניצול, סיכון ופגיעה.
טיפול מיני	תחום טיפול המבוסס על טיפול פסיכולוגי תוך התבוננות על חלקים מהטיפול הרפואי ושילוב בין שניהם. מטרת הטיפול המיני היא לסייע לפרטים או לזוגות, לשפר את שביעות הרצון מחיי המין שלהם בין אם הקושי הוא פסיכולוגי או פיזיולוגי. בדומה לטיפול רגשי / פסיכולוגי, כלי הטיפול הינם: דיבור, חקירה משותפת, העמקה ובחינה של דפוסים, סכמות חשיבה, ניסיונות עבר ועוד.

3. איכות חיים, זכויות בתחום המיני

"מיניות היא חלק אינטגרלי מחיי האדם: גבר, אישה וילד; זהו צורך בסיסי הנובע מהטבע האנושי אשר לא ניתן לנתק אותו משאר האספקטים שבחיים" (World Health Organization, 1975) - מתוך קאי צדוק (2019).

לפי ארגון הבריאות העולמית, מיניות הינה היבט מרכזי באנושיות בני האדם, הבאה לידי ביטוי בכל תחומי החיים: מין, מגדר, זהות ותפקיד, נטייה מינית, ארוטיקה, עונג, אינטימיות ורבייה. המיניות באה לידי ביטוי במחשבות, פנטזיות, תשוקות, אמונות, גישות, ערכים, התנהגויות, התנסויות, בתפקידים ובקשרים. המיניות מושפעת מגורמים ביולוגיים, פסיכולוגיים, חברתיים, כלכליים, פוליטיים, תרבותיים, משפטיים, היסטוריים ורוחניים.

מתוך הכרה בכך שזכויות מיניות הן חיוניות להשגת בריאות מינית ברמה הכי גבוהה שניתן, הארגון העולמי לבריאות מינית (World Association For Sexual Health – WAS*)³ קובע שזכויות מיניות מבוססות על זכויות האדם האוניברסליות, המוכרות במסמכי זכויות אדם בינלאומיים ואזוריים, בחוקות וחוקים לאומיים, בתקנים ועקרונות של זכויות האדם, ובידע מדעי הקשור למיניות האדם ולבריאות המינית. מתוך מסמך ה WAS עולה כי קיימת זכות לשוויון וחוסר אפליה. כל אדם רשאי ליהנות מכל הזכויות המיניות המוצגות בהצהרה זו, ללא הבחנה משום סוג כגון: גזע, רקע עדתי, צבע עור, מין, שפה, דת, דעה בכלל ודעה פוליטית בפרט, רקע חברתי או לאומי, מקום מגורים, רכוש, מקום היולדות, מוגבלות, גיל, לאום, מצב משפחתי, נטייה מינית, זהות וביטוי מגדרי, מצב בריאותי, מצב חברתי וכלכלי, או כל סטטוס אחר. בהצהרת מדיניות בנושא זכויות אנשים עם מוגבלויות, נקבע כי קיומה של לקות אינו מצדיק פגיעה בזכויות אלה (The Arc & AAMR, 2004).

בשאיפה להשגת איכות חיים מיטיבה מגולמות תחושות ויכולות המתייחסות לרמת ההגשמה של הפרט ולרמת שביעות רצונו ממילוי צרכיו הבסיסיים בתחומים: הפיזיים, הביולוגיים, הפסיכולוגיים, הכלכליים והחברתיים. שאיפה לאיכות חיים היא מכנה משותף לכל בני האדם ומותנית בשוויון הזדמנויות, תוך התייחסות למורשת התרבותית אתנית ובהתבססות על ערכים המדגישים את יכולתו וכוחותיו של הפרט ולא את ליקוייו. זכויות מיניות הן חלק מזכויות היסוד של הפרט: מסגרות המטפלות באנשים עם מוגבלות, תפעלנה בהתאם לעיקרון בו מושמת התפיסה כי מוגבלות אינה מהווה חסם למימוש מיניות בריאה ויצירת קשרים חברתיים וזוגיים.	
המסגרת	תפעל לקידום זכויות האנשים בתחום המיני חברתי, תוך התאמה בין עמדות אישיות ועמדות החברה.
	תפעל לקידום הזכות להקלה על בעיות אורגניות הפוגעות ומעכבות מיניות.
	תפעל לקידום הזכות להיות משוחרר מניצול מיני, אפליה מינית ודיכוי מיני.
	תפעל לקידום הזכות להיות חופשי ממידע לא נכון, מיתוסים, אמונות טפלות או פקטורים אחרים המערבים את התגובה המינית.

³ מתוך מסמך של האגודה העולמית לבריאות מינית WAS (ארגון רב-תחומי עולמי, בו חברים אגודות מדעיות, ארגונים לא-ממשלתיים ואנשי מקצוע בתחום מיניות האדם, המקדם בריאות מינית לאורך רצף החיים וברחבי העולם, באמצעות פיתוח, קידום ותמיכה בסקסולוגיה (תחום הידע והטיפול העוסק במיניות) ובזכויות מיניות לכל.

סנגור עצמי - סנגור עצמי מיני היא הפעולה שבה האדם מדבר או פועל בעד עצמו ומייצג את האינטרסים האישיים שלו בתחום המיני. האדם מגן על זכויותיו ומבטיח שיסופקו לו השירותים המתאימים הנדרשים לו. לאנשים עם מוגבלות הזכות והיכולת לסנגור עצמי ובחירה מושכלת. לכל אדם הזכות להיות שותף בהחלטות הנוגעות למצבו ולמהלך חייו, כל פעולה של אנשי מקצוע תהיה מבוססת על מה שחשוב לאדם מנקודת מבטו.	
יש חשיבות	לאפשר שיח עם הצוות המטפל על נושא זה לקדום מימוש זכות האדם למיניות על כל המשתמע מכך כולל סיוע בקבלת מענים באמצעות חינוך מיני חברתי לפרט או לצוות.
	לעובדה שלא יופלה אדם על רקע זהותו או נטייתו המינית. חשוב לקבל את זהותו המינית של כל אדם כולל האפשרות לחקור זהות מינית זו. אין להפעיל יחס מפלה ו/או טיפול לא מותאם אשר אינו מאפשר לאדם להגשים את עצמו במעגלי החיים השונים.
	לאפשר לאנשים להכיר את גופם ולכבדו ולדרוש, שגם האחרים יכבדו את גופם ואת רצונותיהם.
	לכיבוד הפרטיות. האדם זקוק לפרטיות על מנת לפתח ולממש את האוטונומיה שלו כפרט. פרטיות אישית מתייחסת לרוב לפרטיות פיזית ויכולה להיות מוגדרת כמניעת חדירה למרחב האישי והפיזי של הפרט. היא כוללת בין היתר את צנעת הגוף ומניעת כניסה לא- מורשית לרשות היחיד. פרטיות בתחום המיני היא, כחוט השזור בכל רובד מקיומו האנושי. חשוב לאפשר לכל אדם, מרחב אישי וזמן פרטי מובנה לצורך פעילויות שונות אותן בוחר לבצע בפרטיות, לרבות גריה עצמית, מפגש אינטימי וכד'. אין להיכנס לחדרו של אדם ללא הסכמתו, כל עוד אינו פוגע בעצמו או באחרים.
	לכך שהמסגרת תפעל למען קידום כל אדם לתפקוד עצמאי/אוטונומי ככל שניתן בתחום הטיפול האישי ובפרטיות המרבית המתאפשרת, בעת ביצוע פעולות הקשורות לגופו (הן בתחום הטיפול האישי והן בתחום המיני).
	לכך שהמסגרת תדאג לאספקת תנאים פיסיים מתאימים על מנת שכל אדם יוכל לבצע את הפעולות הקשורות בטיפול בגופו בפרטיות. פריצת גבולות הפרטיות יעשו במינימום ההכרחי בלבד, בהתאם לרמת הסיוע לה נזקק האדם באותו הזמן.
	לכך שהטיפול האישי (אינטימי) יבוצע בפרטיות ובהתאם לנהלים חשוב כי הטיפול יבוצע, עד כמה שניתן ע"י איש צוות מאותו מגדר.
	לכך שהמסגרת תשאף לכבד את פרטיות המידע, אין להעביר מידע אודות חברות/זוגיות/מיניות של האדם למשפחתו או לגורמי טיפול, אלא ברשות ובהסכמה.
	לכך שההתייחסות להופעה או התנהגות בלתי מותאמת של האדם, תיעשה בפרטיות ולא בנוכחות אחרים.

4. מרחקים חברתיים

צוות - מקבלי השירות אנשי הצוות יפעלו למען ביסוס כללי התנהגות מתאימים בהן תישמר האחריות לגבולות מקצועיים ואישיים ברורים תוך שמירה על כבוד האדם ופרטיותו.	
יש חשיבות	לכך שהצוות יכבד וישמור על גבולות הגוף ויקפיד על תקשורת הולמת עם מקבלי השרות, ובין מקבלי השרות לבין עצמם.
	לכך שאנשי הצוות ישמרו על הפרטיות והמרחב האישי של כל אדם, להוציא מקרים של טיפול אישי/רפואי המחייב כניסה למרחב האישי/הפרטי וגם אז פריצת המרחב האישי חשוב כי תתקיים במינימום הפגיעה בפרטיות ההכרחית.
	לכך שהמגע המותאם במהלך סיוע בתפקודי ה-ADL (עזרה עצמית) יתייחס למגע אשר מטרתו לספק מענה טיפולי בתפקודי החיים הבסיסיים של האדם. מגע מהסוג הזה, יתקיים בהסכמת האדם, בהתאם לתפקידו של הצוות בהתאם להחלטה מקצועית. המגע הפונקציונלי, יפורט בתוכנית האישית, כאשר הכלל הוא מינימום חדירה לפרטיות, כשאין צורך לכך, ועידוד לעצמאות, בהתאם לסוג התמיכות להן האדם זקוק.
	לכך שבמגע בין איש צוות לאדם כביטוי להבעת הערכה /תמיכה רגשית יתייחס איש הצוות להבדלי מגדר (אם קיימים), רגישות תרבותית וחוויות האדם בנוגע למגע.
	שלא יתקיימו יחסי חברות, ו/או יחסים רומנטיים על כל המשתמע מכך בין איש צוות לאדם המקבל שירות במסגרת.
	לכך שעובדים לא יצפו בחברת מקבלי שרות בסרטים בעלי תוכן פורנוגרפי ו/או יסייעו בגלישה לאתרים בעלי תוכן מיני.
	כי כל עובד או מתנדב ידווח על הימצאות גברים או נשים נותני שירותי מין בשטח המסגרת.
	שכל מטפל חדש במסגרת יעבור הדרכה על נהלים והנחיות לשמירה על גבולות ומגע מותאם בתחום המיני-חברתי.

מקבלי שירות חברות וזוגיות הזכות לבחור ולהתנסות במערכות יחסים הינה אחת מהגזרות של השאיפה לאיכות חיים. יחסים בין אישיים ובכלל זה גם יחסים זוגיים, מהווים מרכיב יסודי במושג איכות חיים. אנשים עם מוגבלות, אבל לא רק הם, זקוקים לעזרה מתווכת ברכישה של התנהגויות ומיומנויות רלוונטיות, כמו גם ביצירה של הזדמנויות לאינטראקציות חברתיות. יצירת תנאים פיזיים, תרבותיים ואחרים שיאפשרו להם ליהנות מקשר חברי לרבות קשר אינטימי. הנהלים יהיו מותאמים לצרכיו של האדם, רצונותיו, יכולותיו וערכיו התרבותיים.	
חשוב כי	המסגרת תבטיח סביבה מוגנת ומכבדת, תטמיע בקרב מקבלי שרות את ההבנה כי הם שווי זכויות והזדמנויות וראויים לאהבה, לקשרים חבריים וזוגיים, ולקיום מערכת יחסים כולל יחסי מין המושתתים על כבוד, רצון והסכמה.
	המסגרת, תקדם הזדמנויות ליצירת חברויות ויחסים בין אישיים בין מקבלי שירות לבין קבוצת השווים לרבות הכללת נושא זה בתוכנית האישית של האדם.

מינהל מוגבלויות - אגף בכיר הערכה, הכרה ותוכניות

www.molsa.gov.il | אתר ממשל זמין - www.gov.il
קרליבך 23, תל אביב | טלפון: 03-6253600 | פקס: 02-5085985

המסגרת תיצור הזדמנויות, תטפח ותקדם תשתית ארגונית המאפשרת הכרויות ובניית יחסים חבריים וזוגיים מיטיבים עבור שני בני הזוג, ובכלל זה: יצירת שיח פרטני וקבוצתי עם מקבלי השירות על חברות, זוגיות על כל מרכיביה, תוך למידת המושגים הנדרשים בתחום זה (היכרות, קירבה, אהבה, חברות, תמיכה, הדדיות, הסכמה, רצון, תחושת מחויבות, כבוד, בלעדיות ואינטימיות). ליווי, תמיכה והדרכה של מקבלי שירות המקיימים קשרי זוגיות ברמות שונות, בהתאם לצורך. החל משלב ההיכרות ועד סיום קשר ופרידה.	
המסגרת תאפשר לאדם סביבה מוגנת ומכבדת ותוודא כי לכל אדם קיים מרחב אישי וזמן פרטי לצורך פעילויות שונות, ביניהן מפגש אינטימי ופעילות מינית, בהתאם לנורמות חברתיות ותרבותיות מקובלות ובהתאם לכללי המסגרת.	

5. הסברה והדרכה

שיח בטוח ופתוח בין צוות למקבלי השירות בנושאים של מיניות בריאה מעלה את הסבירות שמקבלי השירות ירגישו ביטחון לשתף ולספר ולקבל עזרה במידה ונחוצה בתחום זה. כדי שהתוכניות לחינוך מיני חברתי אכן יהיו אפקטיביות וישיגו את מטרתן רצוי להיערך לתהליך הנמשך לאורך זמן. העבודה על המרכיבים הרגשיים, חברתיים והתנהגותיים צריכה להיעשות ברמה מערכתית הן עם האדם, הן עם משפחתו/ מעגלי התמיכה והן עם הצוות המטפל בו.	
יתאפשר שיח בנושאים הקשורים לתחום המיני.	חשוב כי
איש הטיפול במסגרת יאפשר הכוונה לרופא בכל הקשור להתאמת אמצעי מניעה. השימוש באמצעי מניעה הוא חלק מתוכנית כוללת של חינוך מיני של מקבל/ת השירות ויותאמו בהתאם לנוהלי הבריאות.	
חשוב כי בטרם יותאם האמצעי תיבדק נחיצותו. בצד התאמת האמצעי תתבצע - הכנה לבדיקות, הדרכה ושיח בנושא.	
צוות המסגרת יכיר את האפשרויות/הגורמים המסייעים והטיפוליים בתחום המיני וההתנהגות המינית. במקרה הצורך, יש לקבל הכוונה לליווי וטיפול מתאימים מגורמים אלה.	

6. מצבי סיכון - התערבות טיפולית במצבי התנהגות מינית לא מותאמת ופוגעת

התנהגות מינית לא מותאמת ופוגעת הן התנהגויות המסכנות את הפרט ואת סביבתו ומן הראוי להתמודד עימם כדרך בה אנו מתמודדים עם מצבי סיכון, המצריכים פיתוח תוכניות התערבות אישית וסביבתית- על מנת להקטין את הסיכוי למימוש הסיכון.	
ברמת הפרט	המסגרת תפעל לזיהוי הסיכון לחייו של הפרט ורצוי עוד בטרם האירוע מתרחש. היישום יבוא לידי ביטוי כלפי האדם, משפחתו/ מעגלי התמיכה, אנשי הצוות סביבו. תוך התאמת הסביבה הפיזית והאווירה החברתית מכובדת לצרכים חברתיים מיניים ולזכות לפרטיות ולאינטימיות
ברמת הצוות	צוות המסגרת יתאם ויפעיל תוכניות המתייחסות להיבטי הסיכון בתחום זה ברמה הפרטנית וברמה המערכתית.
ברמת הארגון	הארגון יפעל לכתיבת כללי עבודה פנימיים המתייחסים לניהול הסיכון בתחום המיני- חברתי, בהתאם לפרופיל המסגרת.
תוכניות מניעה	תוכניות לחינוך מיני – חברתי יכולות להוות תוכניות מניעה. המסגרת תפעל לביצוע תוכניות מניעה – קיימת חשיבות לתוכניות מניעה בין אם תבצע על ידי המסגרת המטפלת ובין אם תבצע על ידי המרכז הטיפולי החיצוני.
התערבות לטווח הקצר	במקרה של פגיעה מינית: התערבות לטווח הקצר - הפרדה בין פוגע ונפגע, הרגעה, הכוונה לטיפול רפואי באם נדרש. דיווח - על המסגרת לזהות מצב שבו אדם נפגע מינית ולדווח על כך באופן מידי בהתאם להנחיות נוהל אירוע חריג/ חוק העונשין (חובת דיווח). ביצוע כל התערבות על פי חוק תיעשה בתיאום עו"ס לחוק.
התערבות לטווח ארוך	הפנייה לטיפול גורם מקצועי במסגרת או לגוף חיצוני. קיימת חשיבות רבה להפניית נפגע מינית, אדם עם התנהגות לא מותאמת ו/ או פוגעת לטיפול גורם מקצועי מיומן וזאת במטרה למנוע הסלמה והישנות של ההתנהגות המסכנת ו/או המסכנת. הפניית נפגע ו/או פוגע - במידה ונמצא בהליך החקירה/משפט, יתקיים רק לאחר קבלת אישור הגוף המתאים (עו"ס לחוק/משטרה/ בית משפט).
ליווי עו"ס לחוק	במקרים של הפניית האדם על ידי עו"ס לחוק, ילווה עו"ס לחוק (או מי מטעמו) את התהליך, יעדכן את צוות המרכז הטיפולי על החלטות הנוגעות לתהליך החקירה/משפט, ישמש כמתווך ושותף מלא בשיחות עם בני המשפחה ו/או גורמים אחרים.
תכנית מוגנות	במקרים של סיכון על רקע התנהגות מינית לא מותאמת/ פוגעת על המסגרת לבנות תכנית מוגנות מותאמת אישית על מנת להגן על מקבלי השירות ו/או על סביבתם מפני ההתנהגות המינית הפוגעת. התוכנית תיבנה בשיתוף פעולה עם מקבל השרות ובידיעת האפוטרופוס (במידה ויש), מנהל המסגרת, העו"ס ותוך יידוע המפקח על המסגרת.
הערכת התנהגות, צרכים וסיכון	דו"ח טיפולי הנדרש לעיתים עבור אנשים שהופנו למרכזי הטיפול בתחום המיני חברתי לטיפול בגין פגיעה מינית באחרים. המסגרת תפנה אדם לצורך קבלת דוח זה רק בהמשך להנחיית בית-משפט / ועדת אבחון, או אישור מיוחד של גורמים מקצועיים במינהל מוגבלויות. דו"ח זה נכתב על ידי מטפלים המוסמכים לכך במרכזי הטיפול ובהתאם להנחיות המופרטות במרכז. מטרתו של הדו"ח לתכנן את המשך הטיפול באדם שיש חשד כי פגע/ פוגע מינית באחרים.

מינהל מוגבלויות - אגף בכיר הערכה, הכרה ותוכניות

www.molsa.gov.il | אתר ממשל זמין - www.gov.il
קרליבך 23, תל אביב | טלפון: 03-6253600 | פקס: 02-5085985

צריכת שירותי מין⁴ ושימוש מותאם במדיה חברתית ובאינטרנט

בשנים האחרונות אנו עדים לשינויים משמעותיים בכל הקשור לתקשורת בין אנשים בכלל ובתחום המיני חברתי בפרט. ילדים, מתבגרים ובוגרים חיים בעידן - ווירטואלי וצורכים סוגי מדיה שונים, נחשפים למידע, תכנים, תקשורת חברתית וכד'. חלק מהתכנים עוסקים במיניות, לא תמיד בהתאמה לגיל, שלב ההתפתחות, מצב אישי, רגשי ונפשי. החשיפה המוגברת והלא מותאמת לתכנים מיניים, משפיעה באופן משמעותי על גיבוש תפיסות והתייחסות למיניות, להתנהגות מינית ולהתפתחות מינית. חשיפה זו עלולה לפגוע בזכויות מקבלי השירות שלנו, להעמידם בפני חשיפה להתנהגויות מיניות לא מותאמות ולמצבי סיכון וניצול.	
חשוב כי	צוות המסגרת לא יסייע למקבלי שרות לצרוך שירותי מין קנוי מחוץ למסגרת.
	צוות המסגרת יאסור באופן מוחלט כניסת נותני שירותי מין (נשים וגברים) למסגרת.
	מקבלי שירות שידוע כי צורכים/צרכו שירותי מין, יזומנו להתייעצות רפואית והדרכה בנוגע להיבטים הבריאותיים בהתייחס לנושא זה. בהתאם לנוהלי הבריאות.
	צוות המסגרת יקיים בקרה ופיקוח על צריכת תכנים מיניים במדיה, לרבות שימוש ברשתות חברתיות, משחקי מחשב, משחקי רשת, צ'אטים, שימוש במצלמות, אתרים פורנוגרפיים ועוד.
	המסגרת תקדם ותקיים הסברה מכוונת על שימוש נכון ברשתות חברתיות ברשת ועל השלכות הגלישה באתרים בעלי אופי מיני ועל צריכת שירותי מין לרבות ההיבטים הפיזיולוגיים והפסיכולוגיים הנוגעים לנושא זה.

⁴ חוק איסור צריכת זנות (הוראת שעה ותיקון חקיקה), תשע"ט-2019

מטרתו של חוק זה להביא לצמצום הזנות באמצעות קביעת איסור צריכת זנות, כחלק ממהלך משולב הכולל חינוך והסברה לציבור והרחבת דרכי טיפול ושיקום לאוכלוסיות בזנות, מתוך הכרה במאפייניה הפוגעניים של הזנות ובנזקים הכרוכים בה.

מינהל מוגבלויות - אגף בכיר הערכה, הכרה ותוכניות

www.molsa.gov.il | אתר ממשל זמין - www.gov.il
קרליבך 23, תל אביב | טלפון: 03-6253600 | פקס: 02-5085985

7. מקורות

החומרים מבוססים על הנחיות, מסמכים, מצגות והרצאות שנאספו ופורסמו על ידי לאורך השנים לצרכי הפעלת שירותי המינהל לתחום המיני - חברתי.

- ארגמן ר. (2018), מין ומיניות בקרב אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית. ביטאון שיקום, עמותת חומש, יולי 2018, עמ' 38-47
- ורד לוי, ע. חן, נ (עורכות ראשיות) (2020) מיניות וזוגיות בקרב אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית חוברת העשרה, מכלול – יחידת הערכה ומחקר, קרן שלם, יוני 2020
- מדינת ישראל, משרד המשפטים נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות אמנת האו"ם בדבר זכויותיהם של אנשים עם מוגבלויות מדריך לציבור, 2017, ירושלים
- קאי צדוק. א (2019) סקירות ספרות עבור משרד הרווחה בנושא: קידום בריאות מינית ומניעת פגיעות מיניות בקרב מתבגרים/ות וצעירים/ות המחלקה לעבודה סוציאלית המרכז האקדמי רופין. ירושלים, אלול תשע"ט, ספטמבר 2019
- Annon, J. S., (1976). The PLISSIT Model: A Proposed Conceptual Scheme for the Behavioral Treatment of Sexual Problem, Journal of Sex Education and Therapy, 2, 1-15
- Topper, Mitchells. (2001). Becoming sexually able: education to help youth with disability. siecus report, feb/mar 2(9):pg5.
- World Association For Sexual Health – WAS הצהרה של הזכויות המיניות

נספח 1

דרכי העבודה של המסגרת בתחום המיני - חברתי

מטרת הפרק: להסדיר את דרך כתיבת מסמך "דרכי העבודה" בתחום - בתוך הארגון.

כתיבת דרכי העבודה היא הדרך היישומית והמיטבית למימוש הדגשים כפי שפורט במסמך.

המסגרות יכתבו מסמך דרכי העבודה שיבנה באופן המותאם לאופייה הייחודי של המסגרת ויקיף את כל מעגלי חייו של האדם המקבל שירות בארגון, במטרה ליצור בסיס אחיד ועקבי להתמודדות עם מצבים העולים בשטח. רצוי כי קביעת דרכי העבודה המותאמים למסגרת יתבצעו לאחר שהצוות במסגרת עבר הדרכה/סדנה לחינוך מיני חברתי, בין אם על ידי מנחים מהמרכזים הטיפוליים או על ידי מנחה במסגרת.

צרכים אלו יבואו לידי ביטוי גם בתוכניות האישיות של מקבלי השירות על מנת, שהפרט יגשים עצמו בתחומים שונים לרבות קיום חיי חברה, זוגיות ומיניות.

המסמך מהווה מצפן ולא רשימת הנחיות שרירותית ויבחן את המענים המתאימים ביותר לאדם בזמן נתון, תוך התייחסות בראש ובראשונה לרצונות הפרט ובאזון עדין עם המציאות הסובבת אותו הכוללת: משפחה, מעגלים חברתיים, מסגרת דיור, תעסוקה, פנאי וקהילה.

השאיפה היא לפעול בהתאם ל"אלטרנטיבה הפחות מגבילה". לעודד את הצוות לחשיבה חדשנית בכל עת תוך חיפוש אחר דרכי פעולה רגישים לרצונותיו וצרכיו של הפרט ותוך יצירת התנאים הערכיים, סביבתיים המתאימים ביותר.

נושאים להתייחסות בכתיבת דרכי העבודה:

- זכויות בתחום המיני: בהתאם לאמנת האו"ם בנושא זכויות של אנשים עם מוגבלות.
- מימוש פרטיות: שמירה על מרחב אישי, טיפול עצמי, אינטימיות ופרטיות.
- מין ומיניות: יחסים אינטימיים, זהות מינית, רצף ההתנהגות המינית.
- שמירה על בריאות מינית.
- כללי התנהגות וקוד לבוש.
- מניעת מצבי סיכון ופגיעה.
- חברות וזוגיות: סנגור עצמי בתחום המיני: בחירה, הסכמה, מימוש חברות/ זוגיות.

כללים לכתיבת עקרונות העבודה

- בכל שלב יתוארו 3 מרכיבים: א. שם העיקרון והסבר קצר המפרט אותו ב. נקודות להרחבת הדעת שמטרתן הצעת כלי עבודה שימושי ואינדקציה לביצוע (דרכי פעולה) ג. דוגמה לביצוע העיקרון מעולם העשייה.
- שותפות לכתיבת דרכי העבודה: הצוות הבכיר והצוות המטפל, כמו גם שיתוף האנשים מקבלי השירות במסגרת ומשפחותיהם - הדרך בה יתקיים השיתוף היא בהחלטת המסגרת.
- השפה בה ייכתב הנוהל תהיה ברורה לצוות הקורא את דרכי העבודה ותונגש למקבלי השירות.
- הטמעת הכללים ודרכי העבודה בתחום, לאחר כתיבתם, יועברו לידיעתו של המפקח על המסגרת.
- הטמעת הכללים כולל הדרכת הצוות והעברת המידע למקבלי השירות - באחריות מנהל המסגרת או מי מטעמו.
- חשיבות רבה למעקב והתאמה דינאמית אחר ביצוע דרכי העבודה.

מינהל מוגבלויות - אגף בכיר הערכה, הכרה ותוכניות

www.molsa.gov.il | אתר ממשל זמין - www.gov.il
קרליבך 23, תל אביב | טלפון: 03-6253600 | פקס: 02-5085985

נספח 2

מרכזי הדרכה, ייעוץ וטיפול בתחום המיני חברתי ובמצבי משבר

מטרת הפרק: להסדיר את המענים הניתנים על ידי מרכזי הדרכה, חינוך, ייעוץ וטיפול בתחום המיני חברתי ובמצבי משבר - מרכזים חיצוניים.

כללי: בשנים האחרונות חלק גדול מהמענים בתחום זה, מתקיימים במרכזי הדרכה, ייעוץ וטיפול אשר נבחרו במרכז בהתאם ל"תקנות חובת המכרזים, התשנ"ג".

התערבויות טיפוליות מקצועיות, מתוקף מכרז זה, מהוות חלק ממערך טיפולי שלם המיועד לתת מענה הולם בתחומי חיים שונים.

במטרה לגרום לשינוי המתבקש, קיימת חשיבות רבה לרצף ותאום בין אנשי מקצוע מטעם המרכז הטיפולי לאנשי מקצוע ברשויות מקומיות/מסגרות היומיות/החוץ ביתיות הרלוונטיות.

ההתקשרות עם מרכזי הטיפול היא לצורך התערבות ממוקדת אך ורק לתחום לו נבחרו ואין הכוונה כי הטיפול בכל היבטי החיים יתבצע על ידי מרכזים אלו. לגורם המטפל, בין אם בקהילה ובין אם במסגרת דויר, יש תפקיד חשוב בליווי וטיפול באדם בכל תחומי החיים, לרבות התחום החברתי והמיני.

2.1 מטרת מרכזי הטיפול:

- 2.1.1 הדרכה, חינוך ייעוץ וטיפול בתחום המיני חברתי ובמצבי משבר וטראומה לאנשים עם מוגבלות לבני משפחותיהם ולמטפלים בהם.
- 2.1.2 מניעת פגיעות וניצול באמצעות חינוך, ייעוץ והדרכה.
- 2.1.3 טיפול במצבי פגיעות וניצול.
- 2.1.4 פיתוח התחום באמצעות הסברה, הדרכה וייעוץ.

2.2 אוכלוסיית היעד:

- 2.2.1 אנשים הזכאים לטיפול על ידי מינהל מוגבלויות: הנמצאים במסגרות חוץ ביתיות ובקהילה. בני משפחה של אנשים עם מוגבלות.
- 2.2.2 אנשי צוות במסגרות השונות (דויר, פנאי, ותעסוקה) בכל רחבי הארץ.
- 2.2.3 בני משפחה של אנשים עם מוגבלויות, המופנים לטיפול- לצרכי הדרכה ושיתוף.
- 2.2.4 אנשים הנמצאים במעון נעול, לאחר חשד/ביצוע עבירות מין, בתקופת שהותם במעון הנעול ובאישור מיוחד של המשרד.

2.3 סוגי ההתערבויות: התערבות מערכתית, פרטנית, קבוצתית

- 2.3.1 **התערבות מערכתית** - תוכניות לחינוך מיני חברתי בראייה מערכתית: אדם, משפחה, מסגרת, סביבה. התערבות זו מעמיקה את המודעות והידע ומאפשרת מעורבות של אנשי מקצוע בשטח כחלק ממכלול רצף טיפולי.
 - 2.3.1.1 תוכניות לחינוך מיני חברתי - תכנית הדרכה העוסקת בראש ובראשונה בהעברת מידע בתחומים מגוונים, בד בבד עם ההתייחסות לרמה הרגשית ולביטוי ההתנהגותי. התוכנית נועדה לעזור בשיפור איכות החיים ובמימוש עצמי של האדם, לאור העובדה כי עוסקת גם בבניית דימוי עצמי ובטחון עצמי ומלמדת התנהגויות חברתיות מקובלות. התהליך מתייחס

מינהל מוגבלויות - אגף בכיר הערכה, הכרה ותוכניות

www.molsa.gov.il | אתר ממשל זמין - www.gov.il
קרליבך 23, תל אביב | טלפון: 03-6253600 | פקס: 02-5085985

ל-3 מישורים: הקניית ידע, שינוי עמדות, למידת התנהגויות. באופן זה, תורמת התוכנית לשילוב המשתתפים בחברה ולהגנה מפני ניצול מיני. התוכנית מדגישה את האפשר, הנעים והיפה ורק לאחר מכן גם את האסור. התוכנית מועברת על ידי גורם טיפולי המוסמך לכך במסגרת בה נמצא האדם, או על ידי מנחה חיצוני מטעם המרכז לחינוך, ייעוץ וטיפול בתחום המיני חברתי. תכנית זו יכולה להינתן במסגרת טיפול פרטני ו/או קבוצתי.

2.3.1.2 הרצף הטיפולי המומלץ:

2.3.1.2.1 סדנה לחינוך מיני לצוות המטפל- ראשיתה של ההתערבות בתחום החינוך המיני-חברתי היא עבודה עם צוות המסגרת. תהליך זה עם הצוות אינו בגדר תכנית הכשרה להנחיית חינוך מיני. מטרתה להגביר את מודעות אנשי הצוות למקומם כשותפים בתהליך החינוך המיני-חברתי דרך המגע היומיומי עם האנשים עם המוגבלות ודרך מסרים לא פורמאליים העוברים בקשר האישי. בהמשך תגובש ותופק יחד עם הצוות הבכיר חוברת לדרכי עבודה פנים, באופן המותאם לאופייה הייחודי של המסגרת ובהתאם לקווי המדיניות של מינהל מוגבלויות בתחום זה. מסמך זה ייכתב על ידי הצוות הבכיר בסיוע מנחה הסדנה ויועבר לאישור המפקח על המסגרת.

2.3.1.2.2 בסדנאות לחינוך מיני למקבלי השירות- דגש על עיבוד רגשי של התכנים, בניית דימוי עצמי ודימוי גוף מתאימים, תוך רכישת מיומנויות חברתיות וכלים למניעת ניצול מיני.

2.3.1.2.3 בסדנאות לבני משפחה - עיבוד עמדותיהם, רגשותיהם ואופן התמודדותם.

2.3.1.2.4 פניות לצורך התערבות מערכתית, ניתן לתכנן מראש במקרים אלו:

2.3.1.2.5 המסגרת, מקבלי שירות/ צוות/ משפחות לא קיבלו סדנאות לחינוך מיני ב 3 השנים האחרונות.

2.3.1.2.6 התחייבות לביצוע התהליך כולו (סדנאות למקבלי השירות/ צוות/ הורים) אופציונאלי בלבד. והמשכיות בהתאם להנחיות צוות מקצועי מהמרכז הטיפולי.

2.3.1.2.7 במסגרת איש מקצוע: עו"ס/ פסיכולוג היכול ללוות את התהליך, לקבל הדרכה מצוות המרכז הטיפולי ולהמשיך את התהליך המקצועי עם סיום הסדנאות.

2.3.2 **התערבות ממוקדת בתחום המיני-חברתי** - טיפול פרטני ברצף ההתנהגויות המיניות. סיוע וליווי למיניות בריאה ו/או במצבים מתמשכים או חמורים של מצבי סיכון, טיפול בנפגעים על רקע מיני, טראומות על רקע מיני, טיפול בהתנהגות מינית לא מותאמת, הצפה מינית, בלבול בזהות מינית ועוד.

2.3.2.1 טיפול זוגי / משפחתי - סיוע וליווי לזוגות ליצירת קשרים וליווי במיניות בריאה ו/או במצבים מתמשכים או חמורים של התנהגות מינית לא מותאמת.

2.3.2.2 התערבות קבוצתית - קבוצות טיפוליות לאנשים בעלי מכה משותף טיפולי כגון: קבוצות טיפוליות לפיתוח התנהגות מינית מותאמת, בריאה ומוגנת, קבוצות לאנשים אשר ביצעו פגיעות מיניות, קבוצות אחרות לפי הצורך והעניין.

2.4 דרכי פניה למרכזי טיפול חיצוניים

2.4.1 פניות למרכזי הטיפול בתחום המיני חברתי נקבעות בעיקר על פי המודל PLISSIT המוסבר להלן:

מודל ה PLISSIT - מודל לינארי להתערבות בתחום המיני (Annon 1976), במודל ארבע רמות תקשורת והתערבות בתחום הטיפול המיני. כל שלב מצריך רמת ידע ומיומנות מקצועית שונה ונשען על הקודמים לו.

1. **Permission - הרשאה/ לגיטימציה** - הרמה הבסיסית והרחבה ביותר. מתן

לגיטימציה ורשות לשוחח ולבטא צרכים שונים בתחום המיני מתוך הכרה כי מיניות היא חלק בחייו של כל אדם, כולל גם בחיים של אנשים עם מוגבלות.

מינהל מוגבלויות - אגף בכיר הערכה, הכרה ותוכניות

www.molsa.gov.il | אתר ממשל זמין - www.gov.il
קרליבך 23, תל אביב | טלפון: 03-6253600 | פקס: 02-5085985

2. **Limited Information - מידע מוגבל**, הקניית ידע ומיומנויות הנדרשות לפרט בהתאם לתהליכי ההתפתחות הנורמטיביים, לשלב בו הוא נמצא בחיים ולצרכיו.
 3. **Specific Suggestions - התערבות ייעוצית** מקצועית לרוב קצרת מועד, תוך מתן התייחסות ספציפית לבעיות וקשיים שונים בתחום המיני-חברתי.
 4. **Intensive Therapy - התערבות טיפולית ממוקדת ומתמשכת**, הניתנת על ידי מומחים, בהתייחס למצבים מתמשכים, כרוניים או פתולוגיים הקשורים לתפקוד המיני.
- לפי מודל ה PLISSIT . שלבים 1. ו 2 רצוי כי יתקיימו על ידי אנשי המקצוע והצוות במסגרת בה נמצא האדם (בין אם מדובר על מסגרת חוץ ביתית או מסגרת בקהילה).
- הווה אומר: Permission - הרשאה/ לגיטימציה - הרמה הבסיסית והרחבה ביותר. מתן לגיטימציה ורשות לשוחח ולבטא צרכים שונים בתחום המיני. מתן הרשאה זו היא חלק מנורמת חיים, שאין צורך להפנות בגינה למרכז חיצוני.
- Limited Information - מידע מוגבל** - הקניית ידע ומיומנויות הנדרשות לפרט בהתאם לתהליכי ההתפתחות הנורמטיביים, לשלב בו הוא נמצא בחיים ולצרכיו. שאלות המופנות מצד מקבלי השירות בנושאים שנוגעים לתחום המיני, רצוי כי יענו על ידי אנשי הצוות הטיפולי המכיר את האדם. בכל מסגרת יש אנשי מקצוע שיכולים לענות על שאלות אלו ובמידה ואינם יודעים, ניתן לקבל הדרכה ממוקדת בנדון.

2.4.2 מתי רצוי להפנות לטיפול:

- 2.4.2.1 לצורך התערבות ממוקדת בתחום מיני-חברתי-חברתי, סיוע ולווי למיניות בריאה ו/או במצבים מתמשכים או חמורים של מצבי סיכון.
- 2.4.2.2 במקרים של התנהגות מינית שאינה מתאימה- עיסוק בהתנהגות מינית שלא בהתאמה לכללים חברתיים מקובלים ו/או לגיל הפרט והתפתחותו.
- 2.4.2.3 במקרים של התנהגות הפוגעת בתפקוד הפרט בתחומי חיים שונים או היוצרת מצב של סיכון גבוה לפגיעה.
- 2.4.2.4 במקרים שבהם עלולה להתקיים או התקיימה התנהגות מינית פוגעת - כולל פגיעה מינית של הפרט בעצמו או באחר, או פגיעה בו על ידי אחרים באופן ישיר או בשל חשיפת עצמו לפגיעה מידי אחרים.
- 2.4.2.5 אנשים שנפגעו על רקע מיני, טראומות על רקע מיני, הצפה מינית, בלבול בזוהות המינית.
- 2.4.2.6 לצורך טיפול זוגי / משפחתי - סיוע ולווי לזוגות במיניות בריאה ו/או במצבים מתמשכים או חמורים של התנהגות מינית לא מותאמת.
- 2.4.2.7 לצורך התערבות קבוצתית - לפיתוח התנהגות מינית מותאמת, בריאה ומוגנת; קבוצות לבעלי נטייה חד-מינית, קבוצות לאנשים אשר ביצעו פגיעות מיניות, קבוצות אחרות לפי הצורך והעניין.
- 2.4.2.8 לצורך התערבות מערכתית-(סדנאות לחינוך מיני חברתי יחד עם כתיבת דרכי עבודה למסגרת) ראייה מערכתית: אדם, משפחה, מסגרת, סביבה. התערבות זו מטרתה להעמיק את המודעות והידע ומאפשרת מעורבות של אנשי מקצוע בשטח כחלק ממכלול רצף טיפולי.

מינהל מוגבלויות - אגף בכיר הערכה, הכרה ותוכניות

www.molsa.gov.il | אתר ממשל זמין - www.gov.il
קרליבך 23, תל אביב | טלפון: 03-6253600 | פקס: 02-5085985

2.5 תפוקות הטיפול

- 2.5.1 הטיפול המתבצע במרכזי הטיפול כולל: הערכה ראשונית, הדרכות: הורים, הדרכת צוות/גורם מפנה. טיפול/ ייעוץ ממוקד: פרטני/ זוגי/ משפחתי/ קבוצתי.
- 2.5.2 תכנים לטיפול יקבעו בהתאם לתהליך הערכה מקצועית המתקיימת על ידי צוות המרכז הטיפול.

2.6 תוצרי הטיפול

- 2.6.1 דו"ח סיכום אינטייך (הערכה ראשונית).
- 2.6.2 דו"ח סיכום טיפול.
- 2.6.3 דו"ח דוח הערכת התנהגות צרכים וסיכון (במקרים מיוחדים).
- 2.6.4 דו"ח מוגנות (כחלק מהליך טיפולי באנשים הנמצאים בסיכון).

2.7 שיתופי פעולה

- 2.7.1.1 בהמשך לתהליך הטיפול במרכז קיימת חשיבות רבה לפגישות סיכום והחלטות על תכנית להמשך המתבצעת על ידי הגורם המפנה. יש חשיבות מכרעת לשמירה על הישגי הטיפול בתהליכי "תחזוקה שוטפת" דהיינו המשך מעקב ועבודה על פי הנחיות הצוות המקצועי.
- 2.7.1.2 במקרים בהם מוצגת תכנית מוגנות המותאמת לאדם וברת ביצוע במסגרת או בקהילה, ההחלטה והמעקב הם של עו"ס בקהילה/עו"ס לחוק / צוות המסגרת.
- 2.7.1.3 הצלחת התהליך הטיפולי מתבססת גם על שיתוף פעולה הן של האדם והן של הצוות/ משפחה המלווה במסגרת הדיור ו/או בקהילה. התמדה, שמירה על רצף טיפולי, ביצוע המלצות המטפל הן במישור האישי ו/או הסביבתי, משפחתי מסייעים להשגת המטרות לשמן הופנה האדם לטיפול.

נספח 3

חלוקת גאוגרפית להפניה למרכזי הטיפול*

- בהתאם לגופים שזכו במכרז 269/2017 לציין כי נספח זה והאחרים אחריו עשויים להשתנות בהתאם למכרזים בתחום.
- יש להפנות את הטיפול, בהתאם לשייך גיאוגרפי (בהתאם למקום בו מתגורר המופנה לקבלת השירות: בית או דיור חוץ בית).
- על אף הנאמר, לאדם ו/או לאפוטרופוס, ניתנת אפשרות לבחור את המרכז בו יתקבל השירות ובלבד והאדם יגיע למקום בו ניתן השירות (מקום המרכז הטיפולי) ובתחומי המחוז בו מתגורר/ נמצא בדיור חוץ ביתי.

אזור	גוף נבחר	גבולות	כתובת המרכז ומען למשלוח הפניות*
אזור גליל-גולן	א.ד.נ.מ " לאורך הדרך"	בית-שאן בדרום-מזרח, קצרין במזרח, קריית-שמונה בצפון וצפת בדרום-מערב. קצרין, טבריה, ראש פינה, מגדל, כינרת, יבנאל, מטולה, מחניים, יסוד המעלה, הגושרים, חצור הגלילית, ראש פינה, עמיעד,	מקור ברוך 10, קריית אתא. טל' 04-9129547/9 פקס 04-9129551 ravtchumi@ednm.org.il
העמקים חיפה והקריות	א.ד.נ.מ "לאורך הדרך"	עפולה במזרח, כרמיאל בצפון-מזרח, וחיפה והקריות במערב. נצרת, מגדל העמק, יוקנעם, טבעון, קריות, עכו, נהריה, מעלות, פקיעין, עתלית,	מקור ברוך 10, קריית אתא. טל' 04-9129547/9 פקס 04-9129551 ravtchumi@ednm.org.il
תל-אביב והמרכז – אזור השרון	א.ד.נ.מ "לאורך הדרך"	זיכרון יעקב בצפון, טייבה במזרח והרצליה בדרום. קיסריה, בנימינה, פרדס חנה כרכור, גן שמואל, חריש, חדרה, באקה אל גרביה, גית, אוס אל פאחס, ערערה, קרע, בת חפר, כפר יונה, נתניה, קדימה צורן, תל מונד, טירה, טייבה, כוכב יאיר, צור יגאל, אלפי מנשה, כפר סבר, רעננה, גלגוליה, הרצליה.	מבצע דני 2, חדרה. זמנית ניתן לפנות לטל' 04-9129547/9 ravtchumi@ednm.org.il

מינהל מוגבלויות - אגף בכיר הערכה, הכרה ותוכניות

www.molsa.gov.il | אתר ממשל זמין - www.gov.il
קרליבך 23, תל אביב | טלפון: 03-6253600 | פקס: 02-5085985

תל-אביב והמרכז – אזור המרכז	מכון ארגמן	רמת השרון בצפון, פתח-תקווה במזרח וחולון ובת-ים בדרום. ראש העין, כפר קאסם, בני ברק, רמת גן, גבעתיים, תל אביב, רמת השרון, גבעת שמואל, קריית אונו, גני תקווה, סביון, אור יהודה, שוהם, בית דגן, אלעד, חולון, בת ים, יהוד,	יגאל אלון 127 תל אביב 03-6206210 argaman@gmail.com.269
תל-אביב והמרכז – אזור השפלה	א.ד.נ.מ "לאורך הדרך"	ראשון-לציון, רמלה ולוד בצפון, מודיעין במזרח ואשדוד בדרום. באר יעקב, נס ציונה, מכבים- רעות, רחובות, קריית מלאכי, יבנה, מזכרת בתיה, גדרה, אשדוד. מודיעין,	הפזית, 9 ראשל"צ. טל' 03-7947080 פקס 03-7947080 ravtchumi@ednm.org.il
ירושלים	שקל – המרכז ע"ש טוני אליישר.	ירושלים	רחוב שוקן 18 ירושלים בתוך קמפוס חרוב האוניברסיטה העברית הר הצופים, ירושלים TETC@SHEKEL.ORG.IL טלפון : 026711710 פקס : 026711714
אזור דרום	עמותת שק"ל	אשקלון בצפון-מערב, ערד במזרח ודימונה בדרום אשקלון, קריית גת, שדרות, ירוחם, נתיבות, אופקים, באר שבע, רהט, להבים, בית קמה, עומר, ערד,	העצמאות 40, ב"ש. זמנית ניתן לפנות לטל' 02-6711710 פקס 02-6711741 זמנית ניתן לפנות לדוא"ל tetc@shekel.org.il

תמהיל השירותים

התערבות במצבי סיכון ומשבר	התערבות ממוקדת במצבים מתמשכים או חמורים כתוצאה ממשבר על רקע מיני.	עד 35 מפגשים (כולל תהליך הערכה ראשונית) + 5 מפגשי מעקב אחת לחודש. הדרכת צוות/גורם מפנה והדרכת הורים : כחלק מהמפגשים הטיפוליים (ניתן לחלק לאורך המפגשים בהתאם למסוכס עם הגורם המפנה).	סיכום טיפול
טיפול זוגי / משפחתי	סיוע וליווי זוגות במיניות בריא ו/או במצבים מתמשכים או חמורים של התנהגות מינית לא מתאימה, הצפה מינית, קשיים בקשר זוגי, קשיים בהתנהגות חברתית, מצב פוסט טראומטי,	עד 30 פגישות משותפות (כולל הערכה) + 5 מפגשי מעקב אחת לחודש בסיום המפגשים.	סיכום טיפול
טיפול בפוגעים מינית*	יתקיים על ידי מטפל במרכז / קרימינולוג	עד 40 מפגשים כולל תהליך הערכה. + 5 מפגשי מעקב אחת לחודש (הדרכות צוות והדרכות הורים כחלק ממערך הטיפוליים).	דו"ח סיכום טיפול כולל תכנית מוגנות מותאמת וברת ביצוע במסגרת או בקהילה. לא כל טיפול בפוגעים מחייב דוח הערכת התנהגות צרכים וסיכון
כתיבת דו"ח הערכת	סוג זה של הערכה יתבצע רק בהמשך לפניית בית- משפט / ועדת אבחון, או אישור מיוחד של עו"ס	עד 15 מפגשי הערכה (כולל כתיבת הדו"ח).	דו"ח הערכת התנהגות צרכים וסיכון, בהתאם לכתוב במכרז.

		ראשי לחוק/ המפקחת הארצית על מרכזי הטיפול. מתקיים על ידי שני אנשי מקצוען מטפל וקרימינולוג	התנהגות, צרכים וסיכון:
סיכום טיפול	25 פגישות (לא כולל פגישות ההערכה).	יתקיים על ידי מטפל מיני מוסמך בלבד. תהליך ההתערבות יהיה בהתאם לפרוטוקולים טיפוליים מקובל בתחום.	טיפול בתחום התפקוד מיני
סכום טיפול	25 פגישות (לא כולל פגישות ההערכה).	יתקיים על ידי מטפל מיני מוסמך בלבד. תהליך ההתערבות יהיה בהתאם לפרוטוקולים טיפוליים מקובל בתחום.	טיפול בהתמכרות למין
	ניתן לקיים עד 15 מפגשי הדרכה (למטפל/ הצוות בהתאם למס' מקבלי השירות שהופנו.	במקרים חריגים בהם קיים קושי לתקשר עם המטופל בכל דרך אפשרית). יונחה איש הטיפול* ו/או הצוות מהמסגרת המפנה על ידי מטפל מהמרכז הטיפולי לצורך המשך ההתערבות. * איש טיפול: עו"ס המסגרת/ רכז תוכניות אישיות שסיים קורס למנחים לחינוך מיני חברתי ו/או בעל הכשרה אחרת בתחום זה.	הדרכות לצוות
	עד 15 מפגשים קבוצתיים.	קבוצות טיפוליות לאנשים בעלי מכנה טיפולי משותף	התערבות קבוצתית

התערבות מערכתית	1. סדנה לחינוך מיני חברתי לצוות	עד 10 מפגשים בני 90 דקות כל אחד.	
	2. סדנה לחינוך מיני חברתי לאנשים עם מוגבלות	בדיקת התאמה לקבוצה: עד 3 שעות לכל משתתפי הקבוצה מס' מפגשים: 12 מפגשים קבוצתיים. כולל מפגשי ההתייעצות עם המסגרת בנוסף יתבצעו 5 מפגשי מעקב. משך המפגש: 60 דקות יחד.	דוח סיכום קבוצה בסוף התהליך
	3. גיבוש מדיניות – נהלי העבודה של המסגרת בתחום המיני חברתי	עד 2 מפגשים בני 3 שעות כל אחד.	נהלי עבודה למסגרת, ימסרו לידיעת המפקח על המסגרת
	4. המשך ליווי מעקב והדרכת צוות	מטפל מהמרכז הטיפולי עם צוות המסגרת אחת לחודשיים עד 5 מפגשים. כל מפגש למשך של 60 דק'. מפגשים אלו יבוצעו רק לאחר קיום סדנאות לצוות, לדיירים וגיבוש נהלי עבודה למסגרת.	
סדנה לחינוך מיני להורים		עד 6 מפגשים, בני שעה	

נספח 5

טפסים לקבלת שירות

תאריך: _____

לכבוד

המפקח המחוזי

טופס בקשה להתערבות בתחום המיני-חברתי ובמצבי משבר

(טופס מס' 1)

פרטי המועמד לקבלת שירות

שם פרטי	שם משפחה	ת.ז.	מגדר	תאריך לידה
			ז / נ / אחר	
כתובת בה מתגורר בעת הפניה		טלפון	דוא"ל	
מסגרת/רשו"מ בה שוהה	כתובת	טלפון	דוא"ל	

מינוי אפוטרופוס: כן / לא. פרטי האפוטרופוס:

סיבות הפנייה: (יש לפרט)

מטרת/ תוצאות / ציפיות לשינוי: (יש לפרט, נא ציינו את התוצאות הרצויות לאדם לו מיועד השירות, משפחה, צוות)

תפקוד האדם: כללי (יש ציין גם לקות מרכזית)

במידה ומדובר בהפניית עו"ס לחוק יש למלא את ההליכים שהתקיימו:

חשד לפגיעה בחסר ישע ללא דווח למשטרה:	
הפנייה לאחר דווח למשטרה מתאריך:	
טרם התקיימה חקירה במשטרה / חוקר מיוחד סיבה:	
נמצא במהלך חקירת משטרה / חוקר מיוחד:	
התקיימה חקירת משטרה / חוקר מיוחד בתאריך:	
קיים צו הרחקה של החשוד בפגיעה - שם:	מתאריך ועד תאריך:
בוצעה הוצאה דחופה בצו של האדם המופנה מהבית / מהמסגרת:	
אחר:	
הערות:	

החומרים הבאים מצורפים להפניה זו:

סוג	תאריך המסמך	הערות
סיכום החלטת ועדת אבחון (חובה לאנשים המאובחנים עם מש"ה)		
דו"ח סוציאלי		
דו"ח פסיכולוגי/דו"ח חינוכי		
סיכום רפואי (כולל פסיכיאטרי)		
כתב אישום, הערכת מסוכנות (לאנשים המופנים על רקע פוגענות)		
אחר		

מינהל מוגבלויות - אגף בכיר הערכה, הכרה ותוכניות

www.molsa.gov.il | אתר ממשל זמין - www.gov.il
קרליבך 23, תל אביב | טלפון: 03-6253600 | פקס: 02-5085985

אם עבר התערבות בתחום המיני-חברתי בעבר, יש לציין: על ידי מי, תאריך הטיפול, לצרף דו"ח סיכום טיפול ולפרט הסיבה להפניה חוזרת.

במידה ועבר התערבות טיפולית ועלתה בקשה להעביר לטיפול במרכז אחר- יש לנמק את הבקשה באופן מפורט.

מבקש ההפניה

שם:	תפקיד:	מסגרת:
טל:	דוא"ל:	חתימה

איש הקשר מלווה התהליך

שם:	תפקיד:	מסגרת:
טל:	דוא"ל:	חתימה:

עו"ס לחוק

שם	אגף/ מחוז/ דיור/ קהילה
טל:	דוא"ל

שם	דיור/ קהילה	חתימה

* יש לצרף טופס ויתור סודיות חתום ע"י המטופל/אפוטרופוס

אישור להפניה להתערבות באמצעות הרפרנט המחוזי

אבקש לקבל את הנ"ל להתערבות במרכז הטיפול.

הערות	מס' מפגשים מאושר בהתאם לתמהיל	סוג פעילות
		חינוך מיני פרטני
		התערבות ממוקדת בתחום מיני-חברתי (נפגע, התנהגות מינית לא מותאמת)
		התערבות במצבי סיכון ומשבר
		טיפול זוגי/משפחתי
		טיפול בפוגע
		טיפול בתפקוד מיני
		טיפול בהתמכרות למין
		טיפול קבוצתי
יש לציין ולהוסיף את אישור הגורם המאשר (בימ"ש / ו. אבחון/ גורם אחראי במינהל).		דו"ח הערכת התנהגות צרכים וסיכון
		אחר: יש לפרט

שם הרפרנט המחוזי	תאריך ההפניה	טלפון	דוא"ל

תאריך: _____

לכבוד

המפקח המחוזי

טופס בקשה להתערבות מערכתית

(טופס מס' 2)

מטרת הבקשה:

דגשים ציפיות והערות הגורם המבקש:

התערבות מערכתית	תיאור התהליך *	יש לסמן את ההתערבות המבוקשת	אישור המפקח המחוזי
סדנה לחינוך מיני חברתי לצוות	עד 10 מפגשים בני 90 דקות כל אחד.		
גיבוש מדיניות – נהלי העבודה של המסגרת בתחום המיני חברתי	עד 2 מפגשים בני 3 שעות כל אחד. לצוות בכיר, כולל כתיבת נהלי עבודה למסגרת.		
המשך ליווי מעקב והדרכת צוות	עד 5 מפגשים. מפגשים אלו יבוצעו רק לאחר התערבות מערכתית כוללת.		
סדנה לחינוך מיני לאנשים עם מוגבלות	בדיקת התאמה לקבוצה: עד 3 שעות לכל משתתפי הקבוצה מס' מפגשים: עד 12 מפגשים קבוצתיים. כולל מפגשי ההתייעצות עם המסגרת בנוסף יתבצעו 5 מפגשי מעקב. משך המפגש: 60 דקות יחד.		
סדנה לחינוך מיני להורים	עד 6 מפגשים, בני שעה.		

*בסמכות הרפרנט המחוזי שינוי התמהיל בהתאם לצורך

מינהל מוגבלויות - אגף בכיר הערכה, הכרה ותוכניות

www.molsa.gov.il | אתר ממשל זמין - www.gov.il
קרליבך 23, תל אביב | טלפון: 03-6253600 | פקס: 02-5085985

שם מבקש ההתערבות

שם	תפקיד	מסגרת

פרטי איש הקשר

שם	תפקיד	טלפון	דוא"ל

דגשים והערות המפקח המחוזי על המסגרת/ קהילה המאשר:

אישור רפרנט מחוזי

שם	תפקיד	תאריך	טלפון	דוא"ל

להלן רשימת דיירים/חניכים המועמדים לסדנה:

מס	שם	ת.ז.	מגדר ז/נ/אחר	מוגבלות	הערות

להלן רשימת אנשי צוות המועמדים לסדנה:

מס	שם	ת.ז.	מגדר ז/נ/אחר	תפקיד	הערות

להלן רשימת בני משפחה המועמדים לסדנה:

מס	שם	ת.ז.	מגדר ז/נ/אחר	קירבה לדייר/חניך	הערות

תאריך: _____

לכבוד

מפקח מחוזי

טופס בקשה למפגשים נוספים

להתערבות בתחום המיני-חברתי ובמצבי משבר על רקע מיני

(טופס מס' 3)

שם האדם:

שם פרטי	שם משפחה	ת.ז.	מגדר
			ז / נ / אחר
כתובת מגורים	טלפון	דוא"ל	
מסגרת/רשו"מ בה שוהה	כתובת	טלפון	דואל

פרטי איש הקשר מול המרכז הטיפולי:

שם מלא: _____
תפקיד _____

יש לצרף את החומרים הבאים להפניה זו:

סוג	תאריך המסמך	הערות
סיכום אינטייק		
בקשה מנומקת מהמסגרת ממנה הופנה האדם		

נא לסמן את סוג ההתערבות הנדרשת להארכה:

- ☐ חינוך מיני
- ☐ טיפול ממוקד: תחום מיני/התערבות בשעת משבר
- התנהגות מינית לא מתאימה
- פגיעה מינית
- פוגע מינית
- ☐ טיפול זוגי/משפחתי
- ☐ תפקוד מיני
- ☐ התמכרות למין
- ☐ התערבות מערכתית
- ☐ אחר: _____

המטרות הטיפוליות (כפי שהוצגו במסמך הערכה-אינטייק):

מס' הטיפולים שאושרו – יש לפרט את מכסת הפגישות שאושרו:

סוג פעילות	מספר מפגשים מאושר	תאריך ביצוע

מס' הפגישה מתוך סה"כ המפגשים שאושרו:

מידת שיתוף הפעולה של האדם:

שינויים ברמת המסגרת - יישום המלצות המטפל על ידי המסגרת המפנה, יש לפרט גם מי מלווה את התהליך הטיפולי במסגרת/בית:

שינויים התנהגותיים ברמת האדם - יש לפרט מה מבין המטרות שנקבעו, הושגו עד כה. יש לפרט את השינויים שחלו עד כה:

מטרת הבקשה - יש לפרט הסיבה לבקשה

מספר טיפולים מבוקש (חובה למלא)

שם מטפל/מחנך מרכז טיפולי	חתימה
שם מנהל מקצועי מרכז טיפולי	חתימה

אישור רפרנט מחוזי*

מס המפגשים המאושרים להארכה	
שם המפקח	
תאריך אישור	
חתימה	

*לאחר התייעצות עם מנהלת תחום תוכניות ייחודיות